

Eduskuntavaalit 2019

Katsaus puolueiden ohjelmiin / Yhteiskuntasuhdepäällikkö Ulla Kiuru, SOSTE

Lähtökohdat

Valtiovarainministeriö julkisti 5.2.2019 tulevan vaalikauden talous- ja hallintopolitiikan lähtökohdista käsittelevän virkamiespuheenvuoron ”Uudistuva, vakaa ja kestävä yhteiskunta”. Julkaisussa valotetaan tulevan vaalikauden kehitysnäkymiä ja keskustellaan keskeisistä haasteista sekä niihin liittyvistä politiikkavalinnoista. Puheenvuoron mukaan:

- Rakenteellisten uudistusten jatkaminen on välttämätöntä, jotta julkisen talouden kestävyys voidaan turvata myös pidemmällä aikavälillä.
- 2020-luvun loppuun mennessä tulisi tavoitella julkisen talouden vahvistamista rakenteellisten uudistusten avulla yhteensä noin 5 mrd. eurolla.
- Tavoitteeseen voidaan päästä, jos varmistetaan, että maakunta- ja sote-uudistus hillitsee kustannusten kasvua tavoitellusti 3 mrd. eurolla ja päätetään toimista, joiden avulla työllisyysaste voi nousta 75 prosenttiin vuoteen 2025 mennessä.
- Julkisen talouden vahvistamiseksi verotusta on mahdollista kiristää vain hyvin rajallisesti, jotta ei heikennettäisi talouskasvua ja työllisyyttä. Vähiten haitallista olisi kohdistaa veronkorotukset kuluttamisen ja kiinteistöjen verotukseen.
- Kestävyysvajeen vuoksi verotusta ei tulisi nettomääräisesti keventää.
- Työllisyyttä voidaan kohentaa uudistamalla sosiaaliturvan, verotuksen ja palvelujärjestelmän muodostamaa kokonaisuutta, joka vaikuttaa mm. työnteon kannustimiin.
- Kulutusverojen painotuksen kasvattaminen voidaan tehdä esimerkiksi korottamalla alennettuja arvonlisäverokantoja.
- Valtionhallinnon, tulevien maakuntien ja kuntien välisen uudistuvan työnjaon ja yhteistyön tehokas toimeenpano olisi varmistettava: päällekkäistä hallintoa ei saisi synnyttää.
- Maakunta- ja sote-uudistuksen toimeenpano ja jatkuvuus tulisi varmistaa seuraavalla hallituskaudella, jotta vastuu ikärakenteen heikentymisen aiheuttamista palvelujen kysynnän ja kustannusten kasvusta saadaan siirrettyä kuntia vahvemmillä järjestäjille. Tämä on edellytys kansalaisten yhdenvertaisten palvelujen turvaamiselle.
- Mallista riippumatta uudistuksen tulisi sisältää rahoituskehys, joka hillitsee kustannusten kasvua 3 mrd. eurolla.
- Väestön nopea ikääntyminen ja muuttoliike näkyvät kuntien eriytymiskehityksenä, minkä johdosta kuntien tulevaisuuden näkymistä tulisi tehdä kokonaisvaltainen tilannekuva-arvio. Sen pohjalta olisi johdonmukaista tehdä yli hallituskausien ulottuvat ja parlamentaariseen valmisteluun perustuvat politiikkavalinnat.

SOSTE

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
SOSTE Finlands social och hälsa rf
SOSTE Finnish Federation for Social Affairs and Health

www.soste.fi

Asiakirja toiminee yhtenä lähtökohtana tuleville hallitusohjelmaneuvoitteluille. Asiakirjan voi lukea oheisen linkin takaa:

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161348>

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen toteutuminen on tämän yhteenvedon kirjoittamisen ajankohtana vielä epäselvä. Käsittely on kesken eduskunnassa, perustuslakivaliokunta on antanut lausuntonsa 22.2.2019.

Yhteistä puolueiden vaaliohjelmille olivat melko samankaltaiset teemat ja nostot, kuten koulutus, hoiva, ilmastonmuutos, työllisyys, suurimmalla osalla myös perusturvan uudistaminen sekä turvallisuus. Ratkaisuihin oli erilaisia, mutta kyseisille puolueille tyypillisiä painotuksia.

Vaaliohjelmissa SOSTEn tavoitteista näkyivät selkeimmin maksukattojen yhdistäminen, osatyökykyisten työllisyyden parantaminen eri keinoin sekä muutamalla puolueella myös terveyskeskusmaksujen poisto. Useimmilla puolueilla oli myös esittää omia mallejaan perusturvan uudistamiseksi. SOSTEn ja sote-järjestöjen periaatteita joustavasta perusturvasta on hyvin sovellettavissa erilaisiin malleihin.

SOSTEn tavoitteet

1. Uudistetaan perusturvaa ja torjutaan eriarvoisuutta oikeudenmukaisella verotuksella
2. Rakennetaan kasvua investoimalla kaikkien työllisyyteen
3. Edistetään sosiaalista hyvinvointia ja terveyden yhdenvertaisuutta kaikissa maakunnissa
4. Vahvistetaan kansalaistoiminnan mahdollisuuksia
5. Siirretään painopiste ongelmien ehkäisyyn ja terveyden edistämiseen

Keskusta

Hyvin laaja vaaliohjelma, jossa kuusi kattoteemaa. Keskustan mukaan Suomen pitää olla maa, jossa toivo, tulevaisuuden usko ja luottamus ovat vahvempia kuin pelko, epäluulo ja vastakkainasettelu. Puolue tavoittelee sivistykseen ja elinikäiseen oppimiseen nojaavaa yhteiskuntaa, jossa jokainen ihminen kehittää itseään ja toimii yhteiseksi hyväksi. Vahva painopiste alueiden elinvoimaisuudessa. Keskusta haluaa vahvistaa järjestöjen ja vapaaehtoistoiminnan roolia – järjestöt siis hyvin esillä.

- Etenkin pitkäaikaistyöttömät, osatyökykyiset, vammaiset ihmiset ja muut erityisryhmät tarvitsevat yksilöllisiä ratkaisuja polun löytämiseksi työelämään. Se voi tarkoittaa

pääsyä sosiaalisen työllistämisen kautta avoimille työmarkkinoille, tuettua työllistämistä suoraan yrityksiin ja maahanmuuttajien tehokkaampaa kotouttamista.

- Maakuntaudistus tuo päätöksentekoa lähemmäs ihmisiä ja enemmän tehtäviä maakuntiin.
- Alle 18-vuotiaana koulunsa keskeyttänyt ei omaisi jatko-opintovalmiuksia. Tällöin kunta ohjaisi nuoren työpajatoimintaan, kymppiluokalle, valmentavaan koulutukseen tai esimerkiksi vapaan sivistystyön piiriin.
- Keskusta puolustaa jatkossakin kotihoidontukea.
- Harkinnanvarainen ylimääräinen lapsilisä vakavissa talousvaikeuksissa oleville pienituloisille perheille.
- Liikunta-, kulttuuri- ja muut harrastekerhot on liitettävä osaksi lasten ja nuorten koulupäivää yhteistyössä järjestöjen ja vapaaehtoistoimijoiden kanssa.
- Vähävaraisten perheiden lasten seura- ja harrastemaksuja on tuettava harrastetuella.
- Esitetään vanhusasiavaltuutettua.
- Keskustan pitkän aikavälin tavoite on perustulo. Siinä ihminen on oikeutettu perusturvaan, joka pienenee ja poistuu verotuksen kautta tulojen kasvaessa.
- Osatyökykyisten työllistymistä on helpotettava mahdollistamalla perusturvan ja työkykyä vastaavan palkan yhdistäminen kokonaisansioksi.
- Eläkkeelle siirtymisen nivelvaiheeseen tarvitaan lakisääteinen hyvinvointi- ja terveys-tarkastus.
- Lisää yhteisöllistä ja monimuotoista asumista ikäihmisille. Perhe- ja omaishoidon asemaa ikäihmisten hoidossa pitää vahvistaa.
- Erityisesti pienimpiä eläkkeitä, eli takuueläkeitä, on korotettava. Vuosina 2017-2019 voimassa olleita kansaneläkkeiden ja eräiden muiden etuuksien indeksitarkastusten jäädytyksiä ei tule enää jatkaa.

Kokoomus

Kokoomuksen eduskuntavaaliohjelma ”Luotamme Suomeen” koostuu seitsemästä katto-
teemasta ja 92 esityksestä. Lisäksi ohjelmaan kuuluu talous- ja veropolitiikan liite. Ko-
koomuksen tavoitteena on Suomi, jossa jokainen saa kehittää itseään, saa innostua ja
onnistua sekä osallistua kykyjensä mukaan. Saa myös epäonnistua ja tarvita apua, silloin
autetaan. Sosiaaliturvaa halutaan uudistaa yleistukimallilla ja tehdä parannuksia pienitu-
loisimpien asemaan mm. asiakasmaksujen muutoksilla.

- Toteutetaan verouudistus, joka suosii työntekoa ja yrittäjyyttä sekä vähentää ympä-
ristön kuormitusta ja torjuu ilmastonmuutosta.

- Toteutetaan sosiaaliturvan kokonaisuudistus, joka takaa ihmisarvoisen elämän edellytykset, vahvistaa työnteonpalkitsevuutta, kannustaa aktiivisuuteen ja säilyttää tarveharkinnan.
- Madalletaan kynnyksiä, jotka estävät osatyökykyisten töihin pääsyä.
- Poistetaan yritysten välisen kilpailun esteitä ja helpotetaan markkinoille pääsyä esimerkiksi luopumalla apteekkilupien tarveharkinnasta, sallimalla lääkkeiden hintakilpailu ja vapauttamalla turvallisuus varmistuen itsehoitolääkkeitä päivittäistavara-kauppaan.
- Jatketaan alkoholisääntelyn keventämistä vapauttamalla viinit ruokakauppaan.
- Alennetaan asteittain varhaiskasvatusmaksuja. Pitkän aikavälin tavoitteena on maksuton varhaiskasvatus (20 h /viikko), johon osallistuu koko ikäluokka.
- Torjutaan köyhyyttä jatkamalla työllisyyttä lisääviä uudistuksia kuten työntekoa suosiva verouudistus ja kannustinloukkuja purkava, yleistukimalliin perustuva sosiaaliturvan uudistus.
- Vahvistetaan työtä asunnottomuuden vähentämiseksi lisäämällä etenkin suurten asutuskeskusten alueille asuntojen tarjontaa. Tehostetaan toimia ylivelkaantumisen ehkäisemiseksi.
- Toteutetaan hoivatakuu ja työssä käyvien, omaisiaan hoitavien tuettu hoivavapaa.
- Varmistetaan sosiaali- ja terveystalouden tasa-arvoinen saatavuus kaikkialla mahdollistamalla yksityisten ja järjestömuotoisten palveluntuottajien käyttöä.
- Toteutetaan laaja valinnanvapaus ja siihen kuuluva henkilökohtainen budjetointi sosiaali- ja terveystaloudessa.
- Tehdään parannuksia pienituloisimpien ja eniten sairastavien eläkeläisten asemaan ensisijaisesti takuueläkkeen ja lääkekorvausjärjestelmän ja asiakasmaksujen muutoksilla.
- Mm. arpajaisveron korotus 50 milj., tupakkaveron kiristys 200 milj., virvoitusjuomaveron laajennus 50 milj. (liite)

SDP

SDP:n tulevaisuuslinja rakentuu työstä ja kasvusta, ekologisesti kestävästä kehityksestä ja sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta. Valmisteltu sekä laaja vaaliohjelma että tiiviimpi vaalikärkipaperi. Ohjelmassa puhutaan tulevaisuusinvestoinneista, jotka voidaan osittain mieltää SOSTEn ajamiksi hyvinvointi-investoinneiksi. SOSTEn tavoitteista selkeästi esitetään maksukattojen yhdistämistä (ei kuitenkaan määritellä tasoa) ja asiakasmaksujen kohtuullistamista.

- Suomen menestystarina voi jatkua myös tulevaisuudessa, kun huolehditaan työn ja kasvun edellytyksistä: laadukkaasta koulutuksesta, osaavasta työvoimasta sekä elinvoimaisesta tutkimus- ja innovaatiotoiminnasta.
- Tarvitaan tulevaisuusinvestointeja, jotka vahvistavat talouden ja työllisyyden kasvun edellytyksiä sekä julkisen talouden kestävyttä pitkällä aikavälillä.
- Tavoitteena on työelämä, jossa jokainen voi kehittää osaamistaan ja luottaa toimeentuloonsa.
- Palautetaan kokoaikainen varhaiskasvatusoikeus kaikille lapsille.
- Otetaan systemaattiseen käyttöön lapsivaikutusten arviointi, jossa selvitetään erityisesti päätösten tuloaikutukset lapsiperheille.
- Torjutaan nuorten syrjäytymistä. Toteutetaan SDP:n nuorisotakuu 2.0
- Nostetaan opiskelijoiden opintorahan taso vuoden 2017 alun tasolle ja tehdään siihen vuosittainen indeksitarkistus.
- Nostetaan pienituloisten, alle 1400 euroa kuukaudessa ansaitsevien eläkeläisten ansioita 100 eurolla.
- Kohtuullistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja. Yhdistetään asiakasmaksujen, lääkkeiden ja matkakulujen omavastuuosuuksien maksukatot.
- Vanhuspalveluissa työskentelevien työn helpottaminen ja inhimillisesti kestävä vanhustenhoito edellyttävät sitä, että työtä on tekemässä riittävä määrä henkilöstöä.
- Uudistetaan sosiaaliturvaa Yleisturva-mallin mukaisesti yksinkertaisemmaksi ja joustavammaksi. Yksinkertaistetaan sosiaaliturvajärjestelmää yhdistämällä etuuksia ja selkeyttämällä etuuksien määräytymistä. Yhtenäistetään ansioperusteisten etuuksien vähimmäistasoja siten, että se takaa riittävän turvan.
- Uudistetaan sosiaali- ja terveydenhuoltoa. Toteutetaan hoitotakuu, jonka mukaisesti kiireettömään hoitoon on päästävä viikon kuluessa. Turvataan hoito- ja hoivatakuun mukainen palveluun pääsy viimekädessä palveluseleillä ym. ostopalveluilla. Vahvistetaan perusterveydenhuoltoa palkkaamalla 1000 lääkäriä tai hoitajaa lisää.
- Edistetään mielenterveyspalveluiden saatavuutta.

Sininen tulevaisuus

Sinisten vaaliohjelman ydin on turvallisuus. Puoleen keskeisenä viestinä on halu turvata Suomen ja suomalaisten arki. 12 kohdan vaaliohjelma, joka tavoitteiden lisäksi poikkeuksellisesti listaa myös asioita, joita puolue on jo saanut aikaiseksi. Siniset korostavat olevansa pienyrittäjien puolue.

- Yrittäjän sosiaaliturva yhtäläiseksi palkansaajien kanssa.

- Työttömyyden torjunta on parhaita keinoja vaikuttaa eriarvoistumiseen ja moneen muuhun turvallisuushkaan.
- Autetaan osatyökykyiset takaisin työelämään työkykyohjelmalla.
- Turvataan tasavertaiset ja jonottomat terveystalvelut koko maahan.
- Helppo pääsy mielenterveyspalveluihin, panostus ennaltaehkäisyyn.
- Ikäihmisten ja vammaisten hoito kuntoon.
- Uudelleen-, muunto- ja oppisopimuskoulutuksen määrät tuplattava.
- Kotihoidontukea korotettava, perhevapaista päättää perhe.
- Sininen perusturva perustuu käänteisen tuloveron ajatukselle: tukea pienten tulojen päälle, jolloin jokainen työtunti kannattaa.
- Palvelut yhdeltä luukulta.
- Ansiosidonnainen työttömyysturva kaikille.
- Tasokorotus pienimpiin eläkkeisiin.

Perussuomalaiset

Tiivis ja napakka vaaliohjelma, joka eroaa kirjoitustyyliältään muiden puolueiden ohjelmista. Perussuomalaisten mukaan julkisen vallan tehtävä on puolustaa Suomen ja suomalaisten etua. Suomen valtio on olemassa suomalaisia varten, ja sen täytyy aina huolehtia ensisijaisesti suomalaisista.

- Yhteiskuntamme velaksi eläminen on lopetettava.
- Menoja on merkittävästi leikattava, jotta hyvinvointiyhteiskunta kyetään turvaamaan.
- Puolueen mielestä nykyisen kaltainen Suomeen suuntautuva maahanmuutto maksaa valtavasti, ja tuo raha on pois jostakin muualta.
- Koska työtä tekevien ja veroja maksavien kansalaisten osuus suhteessa muihin pienenee ikääntymisen ja vähäisen syntyvyyden takia, täytyy raha kohdentaa entistä tarkemmin oleellisiin kohteisiin. Perussuomalaisten mielestä näitä ovat suomalaiset vähäosaiset, vanhukset, lapsiperheet, sairaat ja vammaiset.
- Suomeen saapuva maahanmuutto tekee mahdolliseksi ylläpitää hyvää sosiaaliturvaa ja työehtoja, hyvää palkkakehitystä, hyviä kouluja, tasa-arvoa, yhteiskuntarauhaa – hyvää Suomea.
- Suomalaiselle teollisuudelle ei saa säilyttää mitään kilpailukykyä heikentäviä lisäkustannuksia – teollisuuden kustannuksia on päinvastoin kevennettävä.
- Lasketaan sähkövero minimiin, jotta yrityksille tuotetaan investointivarmuutta ja sitä kautta työtä kansalaisille. Kotitalouksien osalta veron laskeminen tuo helpotusta arkipäivän menoihin ja kansalaisille ostovoimaa.

- Asumisen, liikkumisen ja lämmityksen kuluja tulee kaiken kaikkiaan laskea.
- Polttoaineiden, myös lämmityspolttoaineiden sekä polttomoottoriautojen, verotusta on kevennettävä.
- Suomalaisilla työmarkkinoilla tarvitaan lisää joustoja kohentamaan tuottavuutta ja parantamaan yritysten kilpailukykyä. Joustot on mahdollista toteuttaa ainoastaan yhteisillä pelisäännöillä, yleissitovien työehtosopimusten kautta.

Vihreät

Lyhyehkö ja tiivis, 20 kärjen vaaliohjelma, jossa korostetaan hyvinvointivaltion tulevaisuuden vihreyttä. Vihreiden mukaan seuraavan hallituksen on oltava kestävän kehityksen hallitus. Sen tulee olla myös feministinen hallitus, joka purkaa epätasa-arvon rakenteet ja tekee tilaa jokaisen ihmisen oikeudelle olla oma itsensä. SOSTEn tavoitteista mainittu mm. terveyskeskusmaksujen poisto ja maksukattojen yhdistäminen.

- Valmistellaan vihreä verouudistus, jossa siirretään verotuksen painopistettä työn verotuksesta ympäristön kuormituksen verotukseen ja torjutaan veronkiertoa. Kompensoidaan ympäristö- ja kulutusverojen vaikutukset pienituloisille tulonsiirtojen ja tuloveron alennusten kautta.
- Subjekttiivinen varhaiskasvatusoikeus on palautettava.
- Korotetaan kaikkien opiskelijoiden opintorahaa kolmanneksella.
- Vihreät ajavat perustuloa, joka olisi jokaiselle täysi-ikäiselle kuuluva vastikkeeton etuus, joka korvaisi kaikki sitä pienemmät nykyiset tuet. Perustulon tasoksi vihreät esittävät 600 euroa kuukaudessa. Siirrytään perustuloon kahdessa vaiheessa.
- Perustuloa täydentäisivät asumistuki, toimeentulotuki, lapsilisät ja ansiosidonnainen turva. Eläkkeet jäisivät kokonaan perustulouudistuksen ulkopuolelle.
- Perustulon rinnalle tuodaan tiiviit palvelut: tukea tarvitseville tarjotaan palvelutapaa-misia. Taataan palvelua tarvitseville henkilökohtainen omavalmentaja ja yksilöllinen palvelusuunnitelma.
- Sote-uudistuksesta: palvelut yksityisille markkinoille siirtävä markkinamalli hylätään, maakunnille luodaan aito itsehallinto sisältäen verotusoikeuden, rahoitusjärjestelmän ongelmat korjataan ja suurten kaupunkiseutujen erityistarpeet huomioidaan.
- Säädetään lailla hoitajamitoitus, jonka tulee olla vähintään 0,7 hoitajaa hoidettavaa kohti.
- Vahvistetaan valvontaa, rajoitetaan voitontavoittelua hoivapalveluissa ja luodaan valtakunnallinen hoivahälytysjärjestelmä, jolla työntekijät ja läheiset voivat ilmoittaa turvallisesti ja nimettömästi laiminlyönneistä ja rikkomuksista.
- Perustetaan vanhusasiainvaltuutetun virka.

- Säädetään lastensuojeluun sitova henkilöstömitoitus, niin että yhdellä työntekijällä on kerrallaan enintään 25 asiakasta.
- Poistetaan terveyskeskusmaksut ja yhdistetään asiakasmaksujen sekä lääke- ja matkakustannusten maksukatot.
- Kehitetään välityömarkkinoita väylänä työelämään ja helpotetaan palkkatuen avulla pitkäaikaistyöttömien, osatyökykyisten, nuorten ja maahanmuuttajien työllistymistä avoimille työmarkkinoille, esimerkiksi paikallisiin yrityksiin ja kolmannelle sektorille.

Vasemmistoliitto

Puolueen kantavana teemana on ”oikeudenmukainen Suomi kaikille, ei harvoille”. Tarkemmin tavoitteet jakautuvat eriarvoisuuden, ilmastonmuutoksen ja uuden työn teemojen ympärille, joita käsitellään laajasti. Ohjelmassa näkyy monia SOSTEn tavoitteita, kuten terveyskeskuskäyntien maksuttomuus sekä terveyspalveluiden, lääkkeiden ja matkojen yhdistetty maksukatto (myös taso) sekä työllisyyspolitiikkaan liittyviä linjauksia.

- Köyhyyttä korvataan oikeudenmukaisuudella: Jokaiselle taataan oikeus päästä viikossa terveyskeskukseen maksutta.
- Vasemmistoliiton tavoitteena on vähintään 800 euron perustulo, joka rahoitetaan veromuutoksilla, hyvätuloisilta perustulo verotetaan pois.
- Parannetaan heti perusturvaa hyvittämällä viime vuosina perusturvaan tehdyt leikkaukset. Toteutetaan aiempaa laajempi perustulokeilu.
- Alennetaan asumisen hintaa neljän vuoden määräaikaisella vuokrankorotusjarrulla.
- Tuetaan kansalaisjärjestöjä valtakunnallisesti ja paikallisesti edistetään myös ihmisten osallistumismahdollisuuksia ja yhteisöllisyyttä.
- Vähennetään lapsiperheköyhyyttä korottamalla yksinhuoltajien lapsilisää ja turvaamalla lapsilisät myös toimeentulotukea saaville.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa turvataan oikeus päättää alueellisesti erikoissairaanhoidon työnjaosta, potilasturvallisuus ja kustannustehokkuus huomioon.
- Palkkatuen käyttöä yrityksissä helpotetaan ja viime kädessä julkinen tai kolmas sektori tarjoaa palkkatukityön vaikeasti työllistyville.
- Perutaan aktiivimalli ja luovutaan työvoimapoliittisista karensseista.
- Vanhustenpalveluiden velvoittava hoitajamitoitus lakiin, ehdotetaan vanhusasiainvaltuutetun virkaa.
- Sote-uudistuksessa palataan Sipilän hallitusta edeltäneelle parlamentaarisen yhteistyön linjalle ja rakennetaan alueellinen sote-palvelujen kokonaisuudesta – niin palvelujen järjestämisestä kuin tuotannostakin – vastaava hallinto. Sen jälkeen

monikanavarahoitus yhdistetään yhdeksi tasa-arvoa ja vaikuttavuutta edistäväksi kokonaisuudeksi.

- Vammaisten ihmisten elinikäisiä palveluita ei saa kilpailuttaa.
- Toteutetaan rajattu joustavan työajan kokeilu, jossa työaika lyhennetään 30 tuntiin viikossa erilaisilla työaika- ja palkkamalleilla sekä yrityksissä että julkisella sektorilla.

RKP

Pitkä ja perusteellinen, perinteinen vaaliohjelma. Puolueelle tutut teemat esillä. Ruotsalaisessa kansanpuolueessa halutaan, että kaikilla ihmisillä on oikeus päättää omasta elämästään ja poluista, joita he haluavat kulkea. Puolue korostaa liberaaliuuttaan ja pitää maamme kaksikielisyyttä rikkautena ja menestystekijänä. Korostetaan yhdistystoiminnan lisäävän sosiaalista pääomaa. SOSTEn tavoitteista näkyy mm. maksukattojen yhdistäminen.

- RKP haluaa lisää panostuksia koulutukseen, yhdenvertaisen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kannustavan sosiaaliturvan, joka takaa kaikille kohtuulliset tulot.
- Valtakunnallinen ohjelma työhyvinvoinnin parantamiseksi.
- Helpotetaan osittain työkyvyttömiä työntekijöiden mahdollisuuksia jäädä tai palata työelämään.
- Kaikille kolme vuotta täyttäneille oikeus neljän tunnin maksuttomaan varhaiskasvatukseen päivittäin. Palautetaan oikeus subjektiiviseen päivähoitoon.
- Puolue haluaa korottaa opintorahan määrää ja nostaa opintotuen tuloarvoja 50 prosentilla.
- Turvataan yhdistysten toiminnan verovapaus ja vältetään turhaa byrokratiaa lupa- ja ilmoitusmenettelyssä.
- Hoitojonot eivät lyhene uutta hallintoa luomalla, vaan ensi sijassa lisäämällä terveyskeskuslääkäreiden määrää.
- Pienemmille sairaaloille halutaan oikeus suorittaa tavanomaisia päiväkirurgisia leikkauksia ja vastata ympärivuorokautisesta yleispäivystyksestä.
- Sosiaaliturva on uudistettava osana suurempaa kokonaisuutta, johon kuuluu myös perhevapaat, varhaiskasvatus ja verotus.
- Lääke-, sairaanhoito- ja matkakustannuksille otetaan käyttöön yhteinen kustannuskatto.
- Tarvitaan aktiivisia toimenpiteitä peliriippuvuuden ehkäisyyn ja hoitoon.
- Perustetaan kansallisen vanhusasiavaltuutetun virka.
- Takuueläke, joka takaa kohtuullisen toimeentulon.
- Tarvitaan lapsia koskevien päätösten ennakoarviointi.

Kristillisdemokraatit

Kristillisdemokraatit lähtevät vaaleihin sloganilla ”Suomi, johon voit luottaa”. Puolue korostaa olevansa perhepuolue. Perhepoliittiset ratkaisut on puolueen mukaan tehtävä ensisijaisesti lapsen edun näkökulmasta. Laaja vaaliohjelma, jonka teemat liittyvät perhepolitiikan lisäksi osaamiseen, työhön, kestävään luontosuhteeseen sekä turvalliseen tulevaisuuteen. SOSTEn tavoitteista mainittu maksukattojen yhdistäminen. Järjestöjä koskettavia muita linjauksia mm. se, että sektorille halutaan ohjata resursseja pitkäaikaistyöttömien työllistämiseksi sekä rahapelimonopolin kannattaminen.

- Lapsiperheiden köyhyyttä torjutaan korottamalla lapsilisä, opiskelijaperheiden vuositulo-rajoja sekä huoltaja- ja lapsivähennyksiä.
- Suomesta tehdään lapsiystäväisempi ottamalla käyttöön lapsivaikutusten arviointi kaikessa lapsia koskevassa päätöksenteossa, siirtymällä lapsibudjetointiin ja tekemällä perhekeskuksista aidosti ja laajasti perheiden tarpeisiin vastaavia lähipalveluita.
- Päivähoitomaksuja on alennettava lapsiperheiden työn kannustimien parantamiseksi.
- Alueellinen järjestämisvastuun toteutumisen toimintamalli sote-palveluihin sekä riittävä valvonta.
- Valinnanvapautta on laajennettava hallitusti asiakassetelijärjestelmän ja henkilökohtaisten budjettien avulla. Riittävä asiakasohjaus on varmistettava.
- Sote-alueen rahoituksen tulee perustua valtionosuusjärjestelmään ja kuntaveroon sisältyvään sote-osuuteen.
- Indeksijärjestelmää on kehitettävä turvaamaan erilaisten eläkkeiden ostovoima ja eläkeläisten tulotason säilyminen oikeudenmukaisena.
- Esitetään vanhusasiainvaltuutetun viran perustamista.
- Esitetään tuhannen uuden hoitajan palkkaamista.
- Tarvitaan yhteinen maksukatto lääke-, matka- ja palvelumaksujen omavastuille, johon sisältyy myös sosiaalipalvelujen maksut. Keliakikkojen ruokavaliokorvaus on palautettava ja diabeteksen lääkekorvausta nostettava.
- Välityömarkkinoita on kehitettävä sosiaalisten yritysten lainsäädännön uudistamisella ja edistämällä yhteiskunnallista yrittäjyyttä. Vaikeimmin työllistyvien kohdalla työttömyysturvan käyttö palkkatukena on mahdollistettava. Osatyökykyisen ja iäkään tuen on oltava nykyistä pitkäkestoisempaa.
- Kolmannelle sektorille on ohjattava resursseja nuorten sekä vaikeimmin työllistyvien, sosiaali- ja terveystalvija tarvitsevien pitkäaikaistyöttömien työllistämiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi.

- Ehdotetaan perusturvaan mallia, jonka perusidea on yhdistää työikäisten ja työkykyisten erityyppiset perusturvaetuudet yhdeksi yleistueksi, johon kuuluvat perus-, lapsi-, ansio- sekä asumisosa. Mallin käyttöönotto pohjautuisi reaaliaikaiseen tulorekisteriin.